

Reykjavík 29. águst 2022

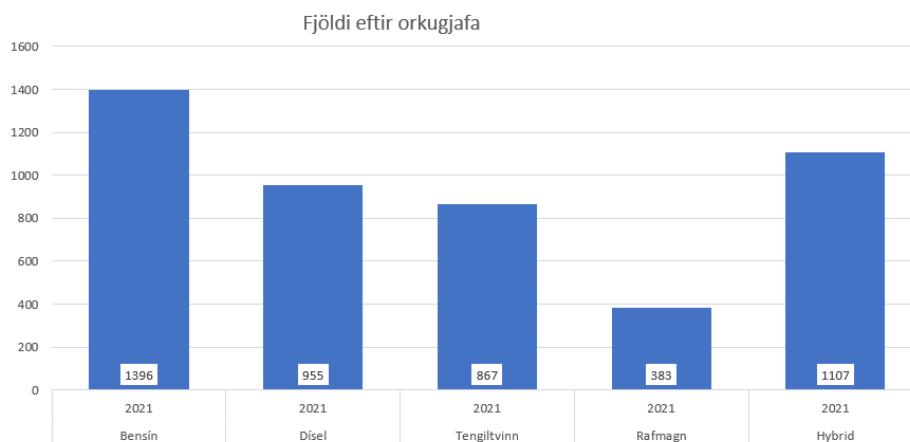
Efni: Framtíð orkuskipta bílaleigubíla

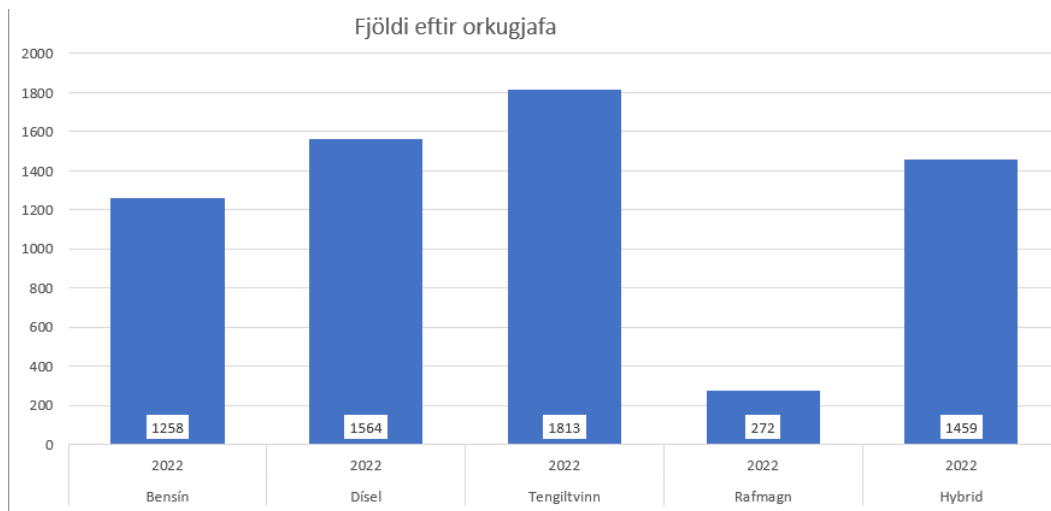
Undanfarin tvö ár hafa ökutækjaleigur og stjórnvöld staðið að samkomulagi sem stuðla að auknum nýskráningum vistvænna bílaleigubíla. Samkomulagið gengur út á að ef bílaleigur nýskrá ákveðinn hluta vistvænna bílaleigubíla af heildarfjölda nýskráninga, verði til hvati sem felur í sér að hluti vörugjalds er felldur niður af hefðbundnum ökutækjum. Markmiðið var 15% af heildar nýskráningum árið 2021 og 25% af heildar nýskráningum árið 2022. Yfirmarkmið verkefnisins er að koma fleiri vistvænum ökutækjum á eftirmarkað þegar hlutverk þeirra sem bílaleigubíla er lokið.

Markmið hafa staðist

Ökutækjaleigur stóðust markmið ársins 2021 og allt stefnir í að markmið ársins 2022 standist. Þannig voru 1.250 vistvænir bílar skráðir árið 2021 sem er 26,5% af heildarfjölda nýskráninga sem var 4.708 bílar. Í byrjun ágúst hafa 2.085 vistvæn ökutæki verið skráð af 6366 skráningum, sem er um 32% af skráningum ársins. Líklegt er þó að hlutfallið lækki eitthvað það sem eftir líður árs. Ljóst er að stór hluti nýskráðra vistvænna bílaleigubíla innan fyrrnefndra markmiða eru tengiltvinn bílar sem helgast af því að það er betra að bjóða slíka bíla í skammtímaleigu þar sem hleðsluinnviðir og kerfi eru vanþróuð. Sú þróun er þó í rétta átt. Eftir að kvóti tengiltvinn bifreiða fylltist fyrr á þessu ári hafa kaup ökutækjaleiga á vistvænum ökutækjum hrunið. Tengiltvinn bílar eru eini raunhæfi kosturinn sem bílaleigur geta nýtt eins og sakir standa og mikilvægt að skoða samstarf um að fjölga þeim. Ef hreinir rafbílar eiga að vera raunhæfur kostur fyrir bílaleigur þarf öflugt samstarf með stjórnvöldum um að fjölga nýskráningum slíkra bíla.

Skráning bifreiða í ökutækjaleigu

Rafmangsbílar eru sýnd veiði en ekki gefin

Ljóst er að hreinir rafbílar eru dýrari en hefðbundin ökutæki sem ganga fyrir jarðefnaeldsneyti. Hefðbundin ökutæki hafa hins vegar þróast mikið og skila umtalsvert minni notkun á eldsneyti ár eftir ár. Þannig eru nú að koma á markað ökutæki sem eyða um 3 lítrum á hverja hundrað kílómetra og stærri ökutæki eyða einnig hlutfallslega minna en áður. Framtíðin varðandi bílakaup á Íslandi mun því frekar snúast um hvort notaðir verða innlendir orkugjafar (rafmagn) eða innfluttir orkugjafar (bensín og dísel) og þar ráða stjórnvöld ferðinni.

Fyrirsjáanleiki mikilvægari en ívilnanir

Ökutækjaleigur og Samtök ferðaþjónustunnar kalla eftir auknum fyrirsjáanleika þegar kemur að stefnu vegna orkuskipta. Hingað til hefur fyrirsjáanleiki verið takmarkaður og ökutækjaleigur hafa lent í skattheimtu við endursölu sem almenningur sleppur við. Mikilvægt er að forsendur og fyrirsjáanleiki núgildandi hvatakerfis miðist við að endursala bílaleigubíla eigi sér stað á sömu forsendum og giltu þegar ökutækið var nýskráð. Þá er mikilvægt að útleiga ökutækja, bæði tengiltvinn og rafmagn, sem hafa einhverntíma notið niðurfellingar á VSK verði án VSK að minnsta kosti í fimm ár eftir nýskráningu. Því eru fyrirsjáanleiki aðgerða ásamt jafnræði í sölu og útleigu mikilvægari en ívilnanir.

Ökutækjaleigur kalla eftir vilja stjórnvalda varðandi hröð orkuskipti

Líklegt er að um 8.000 bílaleigubílar verði nýskráðir á næsta ári. Þar af verður einhver hluti hreinir rafbílar en hve mikill hluti ræðst af vilja stjórnvalda til að vinna með bílaleigum að hröðum orkuskiptum. Ef 10% af nýskráðum bílaleigubílum verða rafmangsbílar er það um 800 bílar eða rúmlega þrefaldur sá fjöldi rafbíla sem ökutækjaleigur hafa nýskráð á þessu ári.. Án hvata má reikna með að fjárfesting ökutækjaleiga í rafmagns bílaleigubílum verði minni en á þessu ári og líklegt að hraði í orkuskiptum lækki verulega. Það mun einnig hafa veruleg áhrif á markmið stjórnvalda í orkuskiptum og alþjóðleg markmið ársins 2030 í losun gróðurhúsalofttegunda. Auk þess er líklegt að framleiðendur muni frekar ýta hreinum rafbílum á markaði þar sem samkeppnishæft verð er í boði.

Í dag eru 24.681 ökutæki skráð sem bílaleigubílar, þar af eru hreinir rafbílar 837. Það er um 3,4% af heildarfjölda bílaleigubíla. Fjármálaáætlun stjórnvalda hefur gert ráð fyrir að um 20% bílaleigubíla verði vistvænir árið 2025 og 2025-2026 verði um helmingur nýskráðra bílaleigubíla vistvænir. Ljóst er að þessi markmið nást ekki en mögulegt er að nálgast þau með samstilltu átaki og skorast SAF og bílaleigur ekki undan samræðum á þeim vettvangi.

Á meðan unnið er að framtíðarfyrirkomulagi skjótra orkuskipta er einfalt að viðhalda niðurfellingu vörugjalda af bílaleigubílum, það er hins vegar ekki hentugasta leiðin til að ná fram hvötum til orkuskipta og markmiðum stjórnvalda en þessi leið er nú þegar til, og hægt að nýta hana út árið 2023 ef vilji stjórnvalda er til staðar. Forsendur til að njóta niðurfellinga á vörugjöldum getur þó að mati SAF aldrei orðið meira en 10% nýskráðra hreinna rafbíla af heildarfjölda nýskráninga þar sem framboð hreinnra rafbíla í heiminum er takmarkað (sem og eftirspurn ferðamanna og hleðsluinnviðir)?.

Samtök ferðaþjónustunnar og bílaleigunefnd SAF óska eftir að fjármálaráðuneytið gefi svör fyrir fimmtudaginn 15. september nk. um hvort hvötum til ökutækjalega vegna fjárfestinga í rafmagnbílum verði framhaldið árið 2023 þar sem innkaup ökutækjaleiga fyrir 2023 eru ákveðin á næstu vikum.

Virðingarfyllst

F.h. Samtaka ferðaþjónustunnar

Baldur Sigmundsson, lögfræðingur

Gunnar Valur Sveinsson, verkefnastjóri

Afrit sendist á:

Umhverfis- og loftslagsráðuneytið